

Barne- og Familiedepartementet
Familie, barnehage- og likestillingsavdelingen

Pr fax: 22 24 27 19
Pr. e-post: annecathrine.dietz@bfd.dep.no

Saksbehandler: EMB
E-post: kfo-post@kfo.no

330.00
1
2004/04169

-347

Deres ref: 200404169

Vår ref: 2004/00364 emb

Oslo, 10.01.2005

Svar på høring – ny barnehagelov

KFO viser til høring fra barne- og Familiedepartementet med utkast til ny barnehagelov. KFO slutter seg til hovedformålet med barnehageloven hvor målet er å bidra til at barna får omsorg og et godt pedagogisk tilbud. Videre er det avgjørende at regelverket skal sikre høy kvalitet i barnehagetilbud, samtidig som det skal gi mulighet for lokale tilpasninger. KFO har tidligere hevdet meget sterkt at kvaliteten i barnehagetilbudet og behovet for opprettelse av tilstrekkelig antall barnehageplasser til å sikre alle som ønsker det en barnehageplass har vært de viktigste målsettingene for landets barnehagepolitikk. Derfor er vi tilfreds med at søkelys nå på settes på innholdet i barnehagetilbudet, ikke bare på pris. KFO er imidlertid svært usikker på om lovforslaget i tilstrekkelig grad vil bidra til å sikre kvaliteten på tilbudet til barnehagebarna. Dette vil vi kommentere nærmere i det nedenforstående.

KFO (tidl. Kommunalansattes Fellesorganisasjon) er en partipolitisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon med over 56.000 medlemmer. Medlemmene er hovedsakelig tilknyttet offentlig tjenesteyting. Mange av våre medlemmer er ansatt i offentlige eller private barnehager, i hovedsak som fagarbeidere eller assistenter. De aller fleste av disse er igjen er tilsluttet vår yrkesorganisasjon Barne- og Ungdomsarbeiderforbundet (BUF), som har i overkant av 5000 medlemmer. KFO er tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS).

Generelt til høringen

For KFO er lovfesting av kvalitetsbestemmelser et viktig virkemiddel for å sikre barna et kvalitativt tilfredsstillende barnehagetilbud. Vi har i tidligere høringsrunder vært opptatt av at barnehageforliket reelt, om ikke formelt, har bidratt til en statlig overtakelse av barnehagepolitikken, hvor kommunene er fratatt en hoveddelen av sine styringsmuligheter og blitt prisgitt de lover og finansielle rammer Stortinget bestemmer. Vi er derfor opptatt av at lovverket ikke er for rigid hva gjelder kommunal oppgaveløsninger og gjennomføring av dette. Slik at kommunene får større frihet. KFO er derfor positiv til intensjonene i Stortingsvedtaket om innlemming av driftstilskudd til barnehager i inntektssystemet, noe som vil bidra til at kommunene fra 1. januar neste år får midlene overført i form av rammer og ikke øremerking som tidligere.

KFO vil likevel presisere at kvalitetsbestemmelsene særlig knyttet til krav til personalets kompetanse og bemanningstetthet er så avgjørende viktige for å sikre barna et trygt og pedagogisk forsvarlig opplegg, at dette må ligge inn under nasjonalt lovverk.

Samfunnsutviklingen stiller stadig større krav til utdanning og kompetanse for å få innpass i arbeidslivet. På stadig flere områder både i privat og offentlig sektor er det derfor krav til fagbrev for å være kvalifisert til mange jobber. KFO mener derfor det er skremmende å lese i forslaget til ny barnehagelov at regjeringen åpner for å fjerne krav til kompetanse, bemanningsnormer og arealnormer for barnehagene. Det er særlig bekymringsfullt at det overhodet fremmes forslag som går ut på at det ikke skal kreves noen spesiell utdanning for å arbeide i barnehager. KFO er overbevist om at disse forslagene vil svekke kvaliteten i norske barnehager. Vi føler oss på dette området ikke på noen måte overbevist om at kommunene vil være bevisste på å ivareta disse områdene. Dagens økonomisk pressede kommuner har mange lovpålegg som skal følges opp på mange sektorer uten at det nødvendigvis er tilstrekkelig med økonomiske midler. Dilemmaet er selvfølgelig at den statlige styringen er sterk på mange områder, og at en åpning og fristilling på et område vil på den måten ramme den viktigste av alle grupper, nemlig små barn, fordi kommuner ser seg nødt til å spare der det spares kan.

Det fokuseres også i samfunnet – med rette - i økende grad på barndommens betydning i livslang læring. Barnehagepedagogikken legger vekt på at barn skal være aktive deltagere i et miljø der personalet legger forholdene tilrette og deltar i læringsfremmende prosesser. Under utdanningsminister Kristin Clemet har det også vært økt satsning på lese og skriveopplæringen, noe som også har nådd barnehagene. Her er det blitt økt fokus på lese- og skriveopplæringen i form av mer bevist og systematisk tilrettelegging av bl.a. mer rim og regler og mer lesing for barna. Dette er også noe stadig flere foreldre krever av barnehagene. Lese- og skriveforståelse er et av de viktigste utgangspunktene for å forstå og kunne delta fullt ut i samfunnet. En mangelfull tilrettelegging på slike områder vil ramme de mindre ressurssterke barna i sterke grad enn andre og bidra til å forsterke ulike uheldige skjevheter i samfunnet. For at personalet skal imøtekomme disse og andre krav til kvalitet må de som jobber i barnehagen ha relevant kompetanse.

Mer spesifikt til de enkelte lovformuleringer og forslag:

§ 1 Formål

KFO slutter seg i hovedsak til departementets vurdering og ønsker ingen endring her.

§ 2 Barnehagens innhold

KFO er positiv at det blir spesifisert hva barnehagens innhold skal være. Dette vil være med på å bidra til kvalitetssikring av barnehagens innhold.

§ 3 Barns og foreldres medvirkning

Det er positivt at barna har rett til medvirkning og det er funnet en fornuftig balanse her. Dette bidrar til å kvalitetssikre innholdet i barnas hverdag i barnehagen.

§ 6 Godkjenningsplikt

I gjeldende lov er det inntatt formuleringer om "Barnehagens utforming" som sier at lokalene og uteareal skal være egnet for formålet. Dette er utelatt i gjeldende forslag. Slik vi ser det betyr dette i praksis at det ikke vil være retningslinjer om areal og bemanning i barnehagene.

KFO støtter ikke dette forslaget. Vi er bekymret for at en presset kommuneøkonomi vil føre til at kommunene (eierne) ser muligheten til å spare penger ved å kutte inn på lekearealene i barnehagen. KFO mener derfor at dagens veiledende arealnorm må lovfestes som et minimumskrav.

§ 11 Familiebarnehager

KFO vil peke på at det er nødvendig å gjennomgå forskrift om familiebarnehager og merknader til disse. Det er viktig å sikre utvikling og kvalitet også på denne typen av barnehagetilbud. KFO mener at familiebarnehager er et viktig og godt supplement til institusjonsbarnehagene. Det er derfor viktig at også denne barnehageformen reguleres av barnehageloven og vi mener departementet må komme nærmere tilbake med dette.

§18 Ledelse

KFO mener at tittelen styrer bør opprettholdes. Styrer må ha den daglige ledelse i barnhagen. Styrer må ha utdanning som førskolelærer. Vi mener at styrer må være tilstede og primært knyttet til barn/ansatte. Dette må være lovfestet og ikke opptil hver enkelt kommune. Styrer likestilles med rektor.

§19 Øvrig personale

KFO finner at ingen av alternativene under denne paragrafen er tilfredsstillende utformet. Forholdet mellom antall barn og antall voksne er en av de viktigste faktorene for å sikre kvaliteten i barnehagene. Ingen av departementets forslag vil etter vår oppfatning sikre dette. Kravet om at hver barnegruppe skal ledes av en pedagogisk leder med førskoleutdanning må derfor videreføres, det samme må gjeldende bemanningsnormer.

KFO mener at det også må lovfestets at det bør være minimum en barne- og ungdomsarbeider pr barnegruppe. Førskolelærere og barne- og ungdomsarbeidere har forskjellig kompetanse og skal utfylle hverandre. KFO har tidligere vært i dialog med departementet om rollen barne- og ungdomsarbeideren bør ha i barnehagen og vi kommer gjerne tilbake med ytterligere innspill på dette området. Samtidig vil KFO også fremheve at mange assistenter ofte har mange års erfaring som er viktig for å få bredde og mangfold i personalets kompetanse.

Arbeidsgruppens sier at tilfredsstillende antall ansatte med relevant kompetanse er selve bærebjelken i barnehagens kvalitet. Videre sier arbeidsgruppen at foreldrenes utdanningsnivå og utdanningsnivået ellers i samfunnet tilsier at kravet til personalet bør styrkes. Dette slutter KFO seg til. Vi er derfor enig med arbeidsgruppen når den advarer mot en utvikling der barnehagene blir den eneste arbeidsplassen der det er mulighet for ufaglærte å få jobb. Vi er således også svært overrasket over at departementet kan fremme forslag (forslag D) som er helt blottet for formelle krav til kompetanse. Etter vår oppfatning må regjeringen heller satse på mer opplæring av barnehagepersonell slik at flest mulig får mulighet til å øke sin kompetanse f. eks gjennom tilbud om å ta fagbrev?

KFO mener at barnehageloven må ha en bestemmelse om etterutdanning, tilsvarende det som opplæringsloven har. Denne må gjelde for hele personalgruppen i barnehagen, ikke bare for førskolelærerne, slik at hele personalet sikres tilfredsstillende kompetanseheving i takt med samfunnets endrede krav.

KFO er av den oppfatning at bemanningsnormen må være som den er i dag for å opprettholde kvaliteten i dagens barnehage. Den **må** lovfestes, og ikke være opp til hver enkelt kommune. KFO er svært bekymret for at barn kan bli en salderingspost i kommuner med dårlige

økonomi og mener det er viktig gjennom en lovfesting å synliggjøre at en slik saldering ikke skal være mulig.

Med disse innspill og synspunkter på høringen til ny barnehagelov ønsker vi departement og regjering lykke til videre med lovarbeidet og kommer gjerne tilbake med ytterligere presiseringer, dersom det er ønskelig.

Med vennlig hilsen
KFO

Gunn Olander (sign)
leder